

Släpp hunden i rätt hägn

I Agusas träningshägn nivå 1 är de två galtarna nästan tama, och bryr sig lite om hunden. Att fullt ut träna en vildsvinshund i den här miljön är meningslöst. Här ska oerfarna hundar endast introduceras för vildsvin i någon minut, som i och för sig gör små markeringar men i övrigt tar den skällande hunden med ro. Foto: Jan Henricson

Vill du ge din hund de bästa förutsättningarna att utvecklas till en bra vildsvinshund? Släpp den då inte i hägn med tama vildsvin i tron att den ska lära sig jaga där. Det gör mycket mer skada än nytta. Rådet kommer från jaktvårdskonsulent Jöns-Lennart Andersson och hundföraren Lars Bergquist, båda med stor erfarenhet av vildsvinshundar.

Jöns-Lennart Andersson har sett allt för många lovande vildsvinshundar förstöras genom felaktig träning. Ägarna meddelar stolta att de har vildsvinshundar som de vill sätta på hårdare prov i ett av Agusas hägn med vilda vildsvin. Eller också vill de gå direkt på diplomtestet, för att genom det höja försäkringsvärdet på sina hundar. – Och så går det helt åt skogen. Hunden som stått och skällt på ett tamt vildsvin i en fårahage förstår inte vad det handlar om när den möter ett vildsvin som sätter sig på tvären. Det är fruktansvärt svårt att träna bort, och i värsta fall är hunden förstörd som vildsvinshund, säger Jöns-Lennart Andersson.

Kunskap och tålamod

Han får medhåll av jägaren och jaktprovsdomaren Lars Bergquist som med sina wachtelhundar specialiserat sig på vildsvinsjakt. Han har varit med om Skånes hela vildsvinsresa och tog fram sina första vildsvinshundar i början på 90-talet. – Att jaga in en vildsvinshund kräver kunskaper och tålamod, något som tyvärr många

saknar idag. Istället ska det vara action från början. Många hundförare introducerar sin hund för vildsvin i allt för tidig ålder innan hunden är mentalt mogen. När man tycker att hunden är gammal nog släpps den i ett hägn där den får skälla ett tamt vildsvin, och sedan ska det vara full fart i skogen. Men det där fungerar oftast väldigt dåligt, säger Lars Bergquist.

Inte sällan släpps den tillsammans med andra hundar med resultatet att den bara jagar under sådana förutsättningar, när det som egentligen eftersträvas är solojagande, mentalt starka hundar som klarar att resa och jaga vildsvin självständigt och som inte bryr sig om andra hundars arbeten.

Kontrollerad träning

Utbildning av jakthunden är mycket viktig. En unghund ska jagas in självständigt under en eller två säsonger, beroende på individ. Spårträningen, med bland annat viltdejar, främjar ett spårnoga arbetssätt.

– Vi måste också eftersträva hundar som jagar ändamålsenligt tillsammans med sin förare genom bland annat lydnadsträning, säger Lars Bergquist.

Rätt utbildning ger mental utveckling hos hunden som den har mycket nytta av när den senare ska jaga självständigt. Har man kommit en bra bit på väg med utbildningen av sin hund, kan man gärna börja träningen och introduktion i ett vildsvinshägn.

– Det är en fördel eftersom första kontakterna med vildsvin då sker under kontrollerade former. Men man måste ställa krav på anläggningen så att den håller hög kvalitet och kan presentera olika typer av vildsvin som stegvis höjer kraven på hunden, fortsätter Lars Bergquist.

Terrier slutade jaga

När hunden lär sig jaga i hägn med tama vildsvin invaggas den i en falsk trygghet, som inte alls motsvarar de hårda krav som ställs på den när det blir jakt på allvar.

– Det är ett bedrägeri mot hunden. Man lurar den medvetet, säger Jöns-Lennart Andersson och berättar om bara ett av många liknande fall.

Det handlar om en tyskterrier som lärt sig skälla på tama vildsvin och som trodde att det var så det skulle vara.

– Ägaren sa att hunden var mer eller mindre klar, och den släpptes i ett av våra hägn med vilda vildsvin. Den tog upp och skällde men var helt oförberedd när det kom ett utfall. Terriern blev inte skadad, men den slutade att jaga.

För att demonstrera vad de menar släpps den ettåriga wachteltiken Thora i Agusas nivå 1-hägn. Här är vildsvinen nästan som i de hägn där man håller tama djur.

– De betar sig dock lite som vilda vildsvin. Emellanåt frontar de hunden så den får en försmak av vad som väntar, säger Jöns-Lennart Andersson.

En introduktion

När unghunden hittar vildsvinen och börjar skälla bryr de sig inte. De fortsätter att böka och leta mat och verkar inte uppfatta hunden som något störande. Vid några tillfällen drar hunden på sig utfall från vildsvinen vid alltför närgånget arbete, och wachtelhunden backar undan. Men mer än så blir det aldrig.

– Vi använder det här hägnet för att introducera oprövade hundar för vildsvin, och för att göra en grundläggande bedömning. Men här ska hundarna bara vara en kort stund, sedan måste de direkt vidare till hägn med högre svårighetsgrad för att utvecklas, säger Jöns-Lennart Andersson.

När wachteltiken släpps i nästa hägn, i nivå 2, är det lätt att förstå vad han menar. Här arbetar hunden helt annorlunda. De två galtarna är på sin vakt, och gör korta rusningar mot tiken. Hon arbetar också intensivare, med tätare skallgivning och med betydligt större vaksamhet.

– Ett skolboksexempel på hur det kan se ut. Hunden utvecklar sin vildsvinsjakt i små steg. Efter detta är det lämpligt att höja svårighetsgraden i hägn där vildsvinen agerar precis som vilda vildsvin ska göra.

Tar sin tid

Att göra rätt från början, att lägga ner den tid som krävs och ha tålamod i arbetet med unghunden är något som jägaren sedan har stor glädje av.

– Lagg ner två års arbete och du har en kanonhund i åtta år istället för att dras med en halvdan hund i tio år om du inte gör jobbet, säger Jöns-Lennart Andersson.

Och Lars Bergquist fyller i:

– Jag brukar säga att det tar tre-fyra år att få fram en hund som alltid jagar på samma höga nivå. Visst, den som gör rätt har en bra hund långt innan dess, men den verkliga udden hos vildsvinshunden tar några år att få fram.

Ansvarig för Agusa vilthägn är Jöns-Lennart Andersson som kan nås via mejl:

jons-lennart.andersson@jagareforbundet.se.

Jaktvårdskonsulent Jöns-Lennart Andersson diskuterar träning av vildsvinshundar med jägaren Lars Bergquist som just har kopplat sin ettåriga wachteltik Thora. Foto: Jan Henricson

I träningshägnen nivå 2 är vildsvinen mer på alerten, vilket får hunden att arbeta annorlunda jämfört med i nivå 1. Här gör vildsvinen utfall mot hunden och betar sig som vilda vildsvin ska göra, även om svårighetsgraden för hunden är måttlig. Foto: Jan Henricson

Fakta Vilthägn

Agusa vilthägn

Vid sidan av att vara ett vilthägn för i första hand utbildningsjakt bedriver Jägareförbundet i Agusa också i några mindre hägn träning och tester av vildsvinshundar.

Hägnen skiljer sig åt i fråga om topografi och vegetation för att passa hundens erfarenhet, ålder och mognad. Rasens speciella egenskaper har också betydelse när man bestämmer vilket hägn träningen ska genomföras i.

Med jämna mellanrum byts vildsvinen, som alltid är galtar, ut för att de inte ska vänja sig vid hundarna och börja uppträda på ett sätt som skiljer sig från verkliga jaktsituationer.

Agusa vilthägn är certifierat som tränings- och testanläggning av Svenska

Kennelklubben.

Agusa ligger på Österlen i sydöstra Skåne, inte långt från Brösarps berömda backar.

Certifierade vildsvinshägn

För att Kennelklubben ska certifiera vildsvinshägn för träning och diplomtester av hundar måste flera krav uppfyllas. Några av de viktigaste är:

- När vildsvinen börjar uppvisa ett onormalt beteende måste de bytas ut. Det innebär närmast ett krav på att det finns ett större avelshägn där nya djur kan hämtas.
- Endast galtar accepteras i hägnen. Om där finns suggor kommer förr eller senare kulingar, och alla förstår vad det kan innebära.
- Hägnen måste vara tillräckligt stora för att bjuda på så naturliga förhållanden som möjligt.
- Terrängen och växtligheten i hägnen måste vara varierande och utslagsgivande. Där ska bland annat finnas tätningar där vildsvinen kan ta naturliga daglegor och där det ställs krav på hunden när djuret ska resas.

För närvarande finns två godkända anläggningar i landet. Boda i Östergötland och Agusa i Skåne.

Skribent

Jan Henricson

jan.henricson@svenskjakt.se